

ANNEX 2

Resum de la Diagnosi
de necessitats i recursos formatius
als barris de Sants

Aproximació a les necessitats i recursos formatius per persones joves i adultes dels barris de Sants

Més informació:
www.latrocasants.org
espaicofope@gmail.com

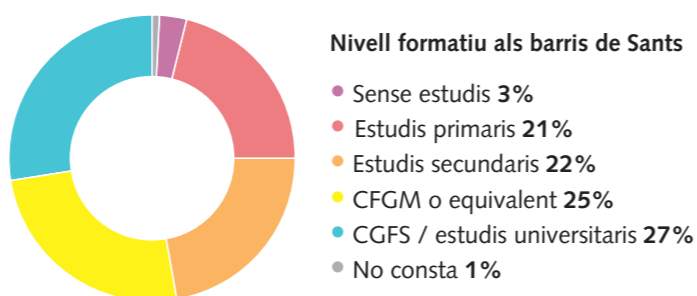
1. METODOLOGIA

La formació de persones adultes és oferta per agents molt diversos, fet que dificulta poder dibuixar un mapa complet de la formació impartida; dels agents, centres i serveis que la duen a terme i del nombre de persones que hi participen. Per desenvolupar aquest document, s'han seguit dues línies metodològiques: per a l'extracció de **dades quantitatives**, hem consultat principalment les dades del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i en el seu defecte, fonts més concretes com la memòria del Servei d'Atenció a l'Immigrant, Emigrant i Refugiat (SAIER); l'Agència de Salut Pública i la Fundació Barcelona Formació Professional. Pel que fa a les **dades de caràcter qualitatiu**, la valoració dels recursos existents i les necessitats detectades als barris de Sants, les hem recollit mitjançant entrevistes amb Aules Obertes; A Partir del Carrer; Associació Benestar i Desenvolupament; Atenció a la salut sexual i reproductiva; Biblioteca Vapor Vell; Bloc Bordeta; CAP Magòria; CAP Numància; Càritas Diocesana de Barcelona; Centre Atenció Pediàtrica Integral; Centre Cívic Casa del Relotge; Centre Cívic Casinet d'Hostafrancs, Centre Cívic Cotxeres de Sants; Centre de Formació de Persones Adultes Sants-Sant Raimon de Penyaforç; Consorci de Normalització Lingüística; Coordinadora d'Associacions per la Llengua; Escola d'acollida d'immigrants de l'Ateneu Montserrat; Pla Jove; Pastor de l'Església Evangèlica Filadelfia; Projecte Treball als Barris de BCNactiva; Punt d'Informació i Atenció a les Dones; Punt Multimèdia; Servei d'atenció a immigrants, emigrants i refugiats; Servei de Salut Comunitària; Taula Social i Taula intercultural del secretariat d'entitats; Tècnica d'Acollida; Tècnic d'Acció comunitària; Tècnica de Reagrupament;

2. SITUACIÓ SOCIODEMOGRÀFICA DELS BARRIS DE SANTS

Al Districte hi ha un total de 181.307 habitants, 160.094 són majors de 15 anys i 123.289 conformen la població potencialment activa del territori. Als barris de Sants hi resideixen 109.571 persones, el que suposa aproximadament el 60% de la població del Districte. D'aquestes, 97.460 són majors de 15 anys i 74.013 són persones en edat laboral. Hi ha 9.580 persones inscrites al Servei d'Ocupació Català (SOC) a Sants-Montjuïc, el 53,77% de les quals resideixen als barris de Sants. Al Districte, del total de persones aturades, el 50% són persones majors de 45 anys, sent el 18,6% persones estrangeres; d'altra banda, l'atur de llarga durada és força elevat, del 39,9%.

Als barris de Sants, un 46% de les persones major de 16 anys (44.940) no tenen formació post obligatòria. D'aquestes el 3% (3202 persones) no han acabat la formació primària; El 21% (20.290 persones) compten només amb estudis primaris, i el 22% (21.446 persones) han finalitzat l'educació secundària obligatòria. D'entre tots els barris, Sants-Badal és el que registra un major índex de persones sense formació o amb estudis primaris, un 27,29%, seguit de prop per La Bordeta, amb un 25,88%.

3. I QUÈ ENS DIUEN AQUESTES DADES?

Sants-Montjuïc és el tercer Districte de Barcelona amb més població.

És el tercer districte de la ciutat amb la renda familiar per capita més baixa. El nivell de renda està estretament lligat a la situació de desocupació de la població.

El nivell formatiu està estretament correlacionat amb tenir més o menys possibilitats a l'hora d'incorporar-se al mercat de treball, així com també, a la qualitat de la contractació a què es pot optar.

La situació socioeconòmica també té un fort impacte en els nivells de salut, de qualitat i esperança de vida de la població. L'any 2015, Sants-Montjuïc era un dels quatre districtes amb una salut més precària.

4. OFERTA FORMATIVA ALS BARRIS DE SANTS

Malgrat ser conscients de la dificultat que comporta definir i compartimentar per camps l'oferta formativa adreçada a persones joves i adultes, el present document —obert a debat— està estructurat en tres grans àmbits: formació en competències acadèmiques bàsiques, formació laboral i educació per al desenvolupament social i cultural.

5. FORMACIÓ EN COMPETÈNCIES ACADÈMIQUES BÀSIQUES ALS BARRIS DE SANTS

Formació	Centres públics	Centres privats	Entitats	A destacar
Formació instrumental (formació primària)	–	–	1	L'escola d'adults, situada al final del Passeig de la Zona Franca, ofereix el segon nivell de l'etapa instrumental. Oferta que no cobreix la demanda existent.
GES	–	2	–	Sí que es fa a l'escola d'adults, situada al final del Passeig de la Zona Franca
PFI	–	1	1	El Districte sí que compta amb un centre públic, allunyat dels barris de Sants
Cicles Formatius	–	8	1	El Districte sí que compta amb 2 centres públics, allunyats dels barris de Sants
Competència digital	4	4	1	Les places de nivell bàsic són insuficients per la demanda existent i hi ha pocs centres on sigui gratuïta o a preus accessibles
Català	2	–	3	Hi ha unes 1700 places i són econòmicament accessibles
Castellà	–	2	2	S'ofereixen unes 190 places, contant amb les de l'escola d'adults. És insuficient per la demanda existent
Altres idiomes	4	9	1	Hi ha molta oferta però no n'hi ha de gratuïta (sí al Districte, a l'escola d'adults)

6. I QUÈ ENS DIUEN AQUESTES DADES?

Les taxes referents al nivell acadèmic i la quantitat de població que viu als barris de Sants **no corresponen a l'oferta formativa existent, que presenta força mancances.**

Als barris de Sants **no hi ha cap escola pública per a adults**, mentre que **el Districte només compta amb un Centre de Formació d'Adults**, públic i de titularitat del Departament d'Ensenyament, situat al final del Passeig de la Zona Franca. **La manca de centralitat en la seva ubicació i l'escassa oferta en els nivells instrumentals, no donen resposta a les necessitats de formació existents.**

La taxa de graduació d'ESO és força baixa al Districte, 5 punts per sota de la mitjana de la ciutat: un 15,1% dels joves no acaba l'ESO. Tot i això hi ha una manca flagrant de formació en aquest aspecte i les formacions existents són poc motivadores pel col·lectiu de joves que han abandonat els estudis.

No hi ha cap centre de suport a l'IOC, on les persones que hi estudien puguin rebre un acompanyament.

Competències digitals: Els barris de Sants **no compten amb cap Punt Òmnia** i només hi ha 2 espais amb uns 30 ordinadors d'accés obert. **Una part important de l'oferta està en mans d'acadèmies privades.**

En relació a la **formació d'informàtica bàsica**, s'ha detectat que l'oferta que hi ha és insuficient per cobrir tota la demanda existent.

El 18,40% de la població del Districte és d'origen estranger (no es poden comptabilitzar les persones en situació irregular), i té necessitats formatives en acollida sociolingüística (català, castellà i coneixement de l'entorn), alfabetització i altres competències acadèmiques bàsiques. A banda del català, **l'oferta formativa dels barris de Sants no respon a les necessitats existents i molts agents socials valoren positivament la creació d'un espai on hi participin persones tant autòctones com migrades** amb la finalitat de crear xarxa social.

Llengües estrangeres: l'anàlisi quantitatiu d'aquestes dades ens pot portar a pensar que els barris de Sants compten amb una gran oferta en llengua estrangera, però si ens hi fixem detingudament ens n'adonem que cal disposar de recursos econòmics per accedir-hi i que tant sols hi ha 2 espais públics on aquesta formació permet obtenir una titulació reglada, un d'ells (l'escola d'adults) al Districte.

7. FORMACIÓ LABORAL

5152 persones dels barris de Sants estan inscrites al SOC, però l'índex d'atur és més elevat del que les dades oficials reflecteixen.

No totes les persones aturades estan inscrites al SOC, perquè han esgotat les prestacions o consideren que el SOC resulta un recurs ineficient.

Les persones en situació irregular no poden accedir a aquest recurs.

Quins recursos poden trobar les persones que busquen feina:

- Programa d'orientació i inserció laboral per a persones empadronades al barri de la Bordeta i inscrites al SOC com a demandants d'ocupació
- Orientació acadèmica i laboral per a joves
- Taller prelaboral vinculat a l'itinerari d'inserció laboral d'una entitat
- Formacions puntuals vinculades a l'activitat econòmica al territori, amb certificat de professionalitat

8. I QUÈ ENS DIUEN AQUESTES DADES?

Com s'ha esmentat, **la manca de competències bàsiques dificulta trobar feina i afavoreix els treballs temporals i precaris**. Per això, es considera que les formacions en competències acadèmiques bàsiques i la formació i orientació laboral són inseparables, fent necessari el treball en xarxa entre els agents que l'ofereixen.

Hi ha una detecció generalitzada de **manca de recursos d'Orientació i d'Inserció laboral als barris de Sants**. Malgrat que a nivell de ciutat existeixen recursos d'orientació i inserció laboral de caràcter públic, es destaca la **importància d'arrelar recursos prelaborals i de recerca activa de feina al territori**, amb l'objectiu d'apropar els itineraris d'inserció laborals a les persones que tenen dificultats per desplaçar-se a altres punts de la ciutat.

Aquesta mancança afecta principalment als **col·lectius en situació de vulnerabilitat econòmica i/o risc d'exclusió social que no compten amb un servei d'acompanyament adient, i que presenten dificultats per trobar feina de forma autònoma**. Es necessiten itineraris complets d'orientació i inserció, vinculats al territori.

Es detecta la **necessitat d'espais d'assessorament o orientació en la definició de trajectòries formatives** de cara a optimitzar les possibilitats **d'inserció en el mercat laboral**.

9. EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT SOCIAL I CULTURAL

En aquest apartat s'han inclòs aquelles propostes formatives relacionades amb les habilitats personals (com les emocionals, relacionals i artístiques), socials i ciutadanes (com el coneixement i participació en l'entorn). És un camp molt ampli, on la diversitat d'agents que ofereixen formacions encara és més variada que en la resta de camps.

Els Centre i Casals Cívics són l'espai formatiu de referència en aquest àmbit. Ofereixen tallers trimestrals amb una important matrícula **d'expressió i creativitat; salut i creixement personal; recursos per la vida** —costura, cuina, etc.—; **humanitats i ciències socials**; programes **d'animació sociocultural adreçats sobretot a gent gran**, a més de tallers d'activitat física pel mateix col·lectiu.

Hi ha diversos serveis públics i nombroses entitats que també ofereixen formacions i xerrades de gran interès.

Malgrat que l'oferta és nombrosa i de qualitat, hi ha àmbits que necessiten més propostes —o els cal un grau de coordinació més gran amb la resta dels recursos formatius del territori—. Alguns dels camps són: salut, consum, competències parentals, anàlisi del món on vivim, coneixement dels espais de participació ciutadana o funcionament dels serveis públics i de les ajudes socials existents.

S'ha detectat una demanda explícita pel col·lectiu de **gent gran** de formació en creixement personal, d'espais de socialització intergeneracionals i interculturals i de tallers d'empoderament; així com també, tallers de sensibilització per a la prevenció del matracament a la gent gran, **edatisme** i **aïllament social**.

Cal tenir en compte que la matriculació i participació a aquest tipus d'activitats sovint ve condicionada per la possibilitat d'assumir-ne el cost, i/o pel coneixement de l'oferta, desconeguda per part de diversos sectors socials, ja sigui per no tenir un domini suficient de la llengua, per no tenir domini de les xarxes socials i/o Internet o per altres factors.

10. CONCLUSIONS

La formació permanent al llarg de la vida és un camp poc visible i amb una demanda poc empoderada, tot i ser una eina fonamental per la cohesió social i la qualitat de vida. Pel que fa als barris de Sants, podem concloure:

Hi viu una important quantitat de persones, 109.571, el 46% de les quals només compta amb estudis primaris o amb l'educació secundària obligatòria.

Compten amb un teixit social molt viu i hi ha diversos serveis i entitats educatives que treballen per donar resposta a les necessitats formatives de les persones adultes; sovint des del treball voluntari o sense els recursos necessaris per ampliar, adaptar i diversificar l'oferta existent.

No hi existeix cap escola pública per a persones adultes, hi ha diverses competències necessàries per la vida adulta per les quals no hi ha oferta formativa.

No hi ha un espai que centralitzi totes les activitats ofertes, que serveixi de punt d'informació i que pugui dinamitzar la xarxa d'agents implicats en la formació de persones joves i adultes.

Per tant és necessari un projecte que doni resposta a les necessitats formatives no cobertes de la població jove i adulta del territori, esdevenint un espai de trobada de persones diverses (intergeneracional, intercultural i "interacadèmic"), que pugui esdevenir un punt d'informació i orientació sobre l'oferta formativa existent i que col·labori en la dinamització de la xarxa dels diferents actors implicats. I alhora que sigui una eina d'empoderament i per aprendre a participar des de la pràctica en el mateix projecte. Un projecte que podria ser replicable un cop ben consolidat el model.

POBLACIÓ BARRIS DE SANTS

109.571

PERSONES EN EDAT LABORAL

70.013

PERSONES INSCRITES AL SOC

5.151

